

ONDZIE (52) *pron*

ondzie (51), [**ondze**].

o- (1) *WyprPl*, ó- (1) *GrzepGeom*; e *jasne*.

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI w.

1. *Tam, tamże, w innym (wskazanym) miejscu* (32) : gdzie bi sie thraffila strona ktora vmrzecz a appellaczia visialabi na ssyem z Rokow pospolithich albo wielkich thedi pieczencz officii principis albo ziemska ondzie kazdego powiathu w samei przigodzie thakowich przipozwow oziwiaiaczich bandzie dostateczna na seimie valnim *ZapWar 1545 nr 2646*; Weyćie/ coś ondzie pięknego Iákoby śnieg bieluczkiego. *MWilcHist C4v*; *WyprPl B3*; Drugi ondzie mknie z żółtym płaszczem do fábierzá. *KlonWor **2*; [Me ferce pátrzy wto pylnie/ Co ondze leży wnim zobie/ To iesta Dzieciátko cudne *Krofej B8*].

W wypowiedzeniu występuje inny zaimek wskazujący miejsce [sam, tam, tu (4)] (6): *LeovPrzep G*; *GrzepGeom 12v*; áno mu oboie vřługuią/ [...] thák iż [...] woli tám káždy zořtác/ niřli ondzie gdzieby mu y korcem zářepiwřzy nos dořypowano. *Rejřwierc 32*; *GrabowSet C2v, Gv*; Ná drugie Burmiřtrzořtwá wřozono Šzářwárki; [...] Kiedy ondzie ná Wiořnę poczná fię rwác řtáwy; Iuř tu Pánie Burmiřtrzu pořož inřze řpráwy *KlonWor 15*.

Pořczenie: »ono ondzie« (1): wiele fáłecznych prorokow nářtánie/ ktorzy zwodząc ludřie mowić będą: Owo řám iest prawđřiwy Kryřtus: Ono ondzie iest prawđřiwy Kryřtus. *LeovPrzep G*.

Szeregi: »sam albo ondzie« (1): iestli wam kto rzecze: owo řám álbo ondzie iest Chriřtus/ nie wierćie *WuřJud 4*.

»tu abo ondzie« (1): iestliby wam kto rzekł: Oto tu iest Chriřtus/ ábo ondzie [*illic*]: nie wierćie. *WuřNT Matth 24/23*.

a. *Wskazuje na omawiane, wiadome miejsce tekstu; tamże* (20) : A iestliby ondzie gdy mowić o Máryey pánnie chćiał ták kto wykłádác/ [...] tedyby teř y o Symeonie tákże mowić muřiał *CzechRozm 157*; Przeřoř teř/ iáko ondzie Prorok Daniel dał znác/ iż ten Dawidow potomek řyn człowieczy/ [...] miał być do Stárodawnego w lećiech/ ná obřokách niebieřkich przyprawđzony [...] ták teř zář Piřarz řiřtu do Hebreow/ o tymře Krolu mowiąc/ to teř o nim powiáda *CzechRozm 181, 232v, 253v*; *CzechEp 280, 307 marg, 345*; *WuřNT przedm 19, 22*.

W wypowiedzeniu występuje inny zaimek przeciwstawiający jedno wymieniane miejsce tekstu wcześniejszemu wskazanemu przez „ondzie” [tu (10), tam (1)] (11): podřmy do řłow řámych piřmá ř. y onym řie przypátrřmy/ á to w tym iáko ondzie mowić o onym ániele/ á iáko tu o Iezufie Chriřtuřie řynu Bořym. *CzechRozm 55v*; Tákże naydzieř obietnicę Dawidowi vczynioná. 2. Sámu: 7. [...] Ktora řie teř potym w Pířalmie 132. [...] przywodzi/ á wřdy nie ták dřugimi/ áni teř tymiřř řłowy tám iáko ondzie naydzieř wypiřáney. *CzechRozm 126, 16, 18, 56, 56v, 155v, 176v*; co ondzie niechćiał mieć Chriřtuřá řługá Bořym/ ále řynem [...] to go tu zář ták bárzo vniřyřł *CzechEp 200, 200, 203*.

2. *Gdzieindziej (wskazuje na kierunek zmiany miejsca)* (2) :

Pořczenie: »ondzie ... gdzie« (1): Ták/ z trádu wyřtěpkow řprořnych/ oczyřzczony/ Z znáki zdrowia mego/ ondzie przypuřczony Będeř: gdzie przybytki twe *GrabowSet N4*.

»stąd ondzie« (1): rzeczećie tey gorze/ przeydzi ftąd ondzie [*Transi hinc illuc*]: á przeydzie *WujNT Matth 17/20*.

3. *Wtedy, w tamtym czasie (18)* : Bo co ondzie grzechy ábo ná gárle karano/ ábo drugie ofiárámi/ [...] zmywano/ [...] to pod Ewánielią nie gárłem/ ále żywotá wiecznego vtráccenim *CzechRozm 96*; Ieśliż sie ondzie nie godziło Piotrowi Pána śwego niewinnego bronić/ á iákoż sie tobie godzić ma bronić kogo drugiego *CzechRozm 245v, 171v, 172v, 232v, 239, 252 [2 r.]*; *CzechEp 48, 168*.

W wypowiedzeniu występuje zaimek wskazujący „tu” (4): Bo sie ondzie tym ípořobem/ á tu zás inřzym/ ípodobáło Bogu zbáwiác wierzące. *CzechRozm 173, 206, 239*; tedy niewiem co zá roznicá bylá/ onego byćia iego y pokázowánia sie pod ftárym teřtámentem/ od tego ktore było pod nowym: poniewaź także tu widziány nie był wedle bořtwá/ iáko y ondzie/ iáwnie y oblicźnie? *CzechEp 185*.

Szereg: »jako ondzie także i teraz« (1): A iáko teź zás y ondzie/ wiele ich wierzyło bes cudow: tákże y teraz wiele ich wierzy cudow nie widziawřzy *CzechRozm 188*.

a. *Łączy się z określeniem jakiegoś momentu odległego w czasie (3)* : Fijołki bywaią ondzie marcza/ á kwiat Grzybieniowy aż mieřiąca řirpnia *FalZioł II 16c*; Dam teź geř ná řwięty Michał Bá y řtruclá ćie nie minie Ondzie o řwięty Marćinie *RejRozpr B4; RejPosRozpr c4*.

Synonim: 1. 2. *tam*.

Cf [ONDZIEĆ]